

ОТГОВОРИ

НАЦИОНАЛЕН СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Въпросен индекс	Дата
КС - 12704	29.09.2026

от съдия **Стою Згуров**-кандидат за
член на ВСС от професионалната
квота, **на въпроси поставени от**
съдия **Огнян Маладжиков**

ОТГОВОР НА ВЪПРОС №1:

Да, категорично смятам, че така наречените „масови самоотводи“ са реален и много сериозен проблем за българското правосъдие. Когато съдии масово се оттеглят от определени дела, това изкуствено забавя процесите, прехвърля тежестта върху други съдилища и най-вече – кара хората да губят доверие в системата.

Остава усещането, че магистратите бягат от отговорност по дела с ишци, които злоупотребяват с правото си на иск. Това се случва и по сложни или обществено чувствителни казуси. Понякога съдиите просто искат да си спестят неприятното администриране на дело със страна, която целенасочено отправя обиди, заплахи и всячески се опитва да затормозява работата на съда. В по-редки случаи целта е да се избегне медиен или външен натиск.

ОТГОВОР НА ВЪПРОС №2:

Решението на този проблем зависи преди всичко от професионалния кураж, морала и добросъвестността на самите съдии. Самоотводът трябва да бъде крайно изключение, а не лесен изход от трудна ситуация. Като член на ВСС бих настоявал етичните комисии да проверяват случаите с твърде чести или необосновани отводи, а този фактор да се отчита като сериозен негативен маркер при периодичното атестиране на магистратите.

Смятам, че коренът на този проблем не е в законите. Настоящата нормативна уредба в ГПК и НПК е написана напълно коректно и ясно посочва кога един съдия е длъжен да се оттегли, за да се гарантира неговата безпристрастност. Големият дефект не е в самите текстове, а в

това, че някои магистрати понякога ги тълкуват твърде субективно и разширително, за да избягат от „неудобни“ дела.

Доста често това поведение е и начин за изразяване на несъгласие с действията на така наречените кверуланти. Те затрупват съдилищата с хиляди дела, по които предявяват иски не за да защитят свое реално накърнено право, а за да злоупотребят с правото си на иск. Целта им е или да затормозят съдебната дейност, или да извлекат печалба под формата на обезщетение за забавено правосъдие, каквото често безкритично им се изплаща от Министерството на правосъдието.

В този ред на мисли следва да се има предвид, че по въпроса с отправяните обиди и заплахи към съдиите в депозираните иски молби и други книжа бяха предприети законодателни действия чрез приемането на разпоредбата на чл. 100а от ГПК. Тя обаче, според мен, все още не се прилага пълноценно.

ОТГОВОР НА ВЪПРОС №3:

Намирам за пропуск на сегашната уредба това, че актът за самоотвод е окончателен – веднъж след като съдията реши да се оттегли, никой не може да провери дали мотивите му са реални.

Наложена като безалтернативна теза в практиката, че отводът е личен акт, според мен, доведе до изключително висок брой отводи по образувани дела в съдилищата. Тази разбирание се използва доста често и без да са налице реални основания за отвод на съдията. Неоснователният отвод представлява недопустим отказ от правосъдие и избягване на отговорността да се разглеждат дела на страни, които често злоупотребяват с права.

На многобройните отводи без основание е нужно да се противодейства, като за целта добър способ би бил законодателно изменение и преосмисляне на концепцията за личния акт. Не бих се наел да предложа конкретен текст в НПК, доколкото в наказателния процес регламентацията е по-изчерпателна, а и в чл. 31, ал. 4 от НПК е предвидено произнасяне на съдебния състав по направения самоотвод. Смятам обаче, че би било оправдано и полезно, ако в уредбата на ГПК се предвиди възможността председателят на съда, председателят на горната инстанция

(по аналогия с разпоредбата на чл. 634б, ал. 3 от ТЗ) или състав на съда в същата или горната инстанция да се произнася по основателността на направения самоотвод. В този смисъл може да се създаде изречение второ към ал. 2 на чл. 22 от ГПК с подобна формулировка: „*Когато съдията се отвежда сам без някоя от страните да е поискала отвода му съгласно ал.1, т.6, въпросът за отстраняването му се решава от председателя на горестоящия съд, с оглед преценка основателността на изложените основания.*“.

Възможно е да се предвиди подобно произнасяне по въпроса за основателността на отвода от друг орган, да не бъде дължимо във всеки един случай, а само ако въпросът бъде повдигнат от последващия определен докладчик по делото. Това няма да доведе до обременяване на системата с множество производства по произнасяне за основателността на самоотводите. Напротив, то ще бъде единствено изключение, даващо възможност да се коригира недобросъвестно поведение.

ОТГОВОР НА ВЪПРОС №4:

Освен законодателно уреждане на въпроса, може да се помисли как точно, чисто административно, да се регулира натовареността между съдиите, които се отвеждат често, и останалите, които не го правят. В тази връзка може да се предвиди механизъм, чрез който от общия брой на разпределените дела в същата група да се изваждат тези, по които съдията се е отвел. Така ще се гарантира, че той ще получи за решаване същия обем от дела, какъвто и неговият колега, който не се е отвеждал.

С уважение: Stoyu
Hristov
Zgurov

Digitally signed by
Stoyu Hristov
Zgurov
Date: 2026.09.29
14:10:35 +03'00'